

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 кр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 кр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 кр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперниа (Мидого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Справозданє про водні дороги.

(X) З незвичайним висиленєм намагає ся рада державна вихиснувати короткий ще час перед відродженєм і старає ся точно виконати свою програму праці. В пятницю ухвалено в другім читаню інвестиційний закон, а в четвер в нічнім засіданю, що тревало до 1/2 4. досвѣта закон про 9-годинний час робочий в угляних копальнях. В середу зачне ся розправа над справозданєм комісії про водні дороги і длятого годить ся наших читателів познакомити з сим предметом, обробленим д-ром Менгером вельми основно.

Від почину 2-ої половини XIX. ст. осягнули численні важні розвитки у внутрішнім житю держав і народів високе значінє, які спонукували державних керманців, витичити законодавству і адміністрації своїх держав вчисти иньші цілі, як перед тим, або уживати иньших середників внутрішньої політики, як се доси було. Бистрий зріст населеня, жите на висшю стопу великої части населеня, а ще більше змаганє широких верств народів до такої висшої стопи жита, піднесене добробиту, сталого і рухомого капіталу в усіх майже культурних краях обидвох половиць свѣта найшли вираз особливо у витвореню і видосконаленю способів порозуміня і комунікації.

Підчас довгої доби мира від половини XIX ст., перериваної лише короткими розмірно війнами, найшли важні винайдєня на тих полях приновленє в таких розмірах, як се в давнійших столїтях здавало-б ся неможливим. Перша половина XIX ст. утво-

рила наслідком рішучого почину Наполеона I. так широку і доконалу сїть гостинців, з якою не може станути під пару найбільше діло старинного свѣта, сїть гостинців римского цїсарства.

Друга половина XIX ст. довела до ужитку пари як двигаючої сили на зелїзницях і пароплавах. Зелїзнична сїть європейских і американских культурних держав перєвиснає тепер що-до значіня для руху далеко гостинці, хоч і сї наслідком бистрого поступу зелїзниць що-до простору і якости значно розвинули ся. Гостинці мають отже тепер задачу в переважній части культурних країв, улєкшувати комунікацію з зелїзницями. Виключними комунікаціями є гостинці лише там, де нема або де неможлива будова зелїзниць.

Побіч пари виступила як двигаюча сила громовина, яка порушає зелїзницї, так як передтим вже уживано єї до скорого порозуміня між віддаленими місцевостями. Порозумінє між особами, далеко від себе поселеними, є тепер на тисячі кілометрів скорше і вигіднійше, як се було за наших батьків в тім самім місті з одної улици на другу.

Всі ті середники, всі ті винайдєня і поступи служать великій цілі, придобати для скоро зростаючого числа населеня засобів до жита і мимо зростаючого населеня пособити навіть широким верствам до можливости поліпшеної стопи жита.

В усіх культурних краях в наших часах визволених у великій части від війни, чуми, голоду і найстрашнійших форм невольництва зросло населєнє в такій мірі, як се в жадній добі минувшини не було можливо. Нема найменшої позначки, що би зріст населеня і стопа жита широких верств

в найблизших десятилітях в чім небуд змінили ся або погіршили ся. Люди, які в Англії, Німеччинї і иньших краях займають ся публичними відносинами, беруть як підставу для пояснованя важних публичних питань обчисленя населеня і податкової сили, продукції і консумції, а заключаючи з минувшини на будучину, глядять на поступ останних десятилітїй яко міру для слїдуючих десятків лїт.

Длятого тепер ніяка державна політика не може відповісти своїй високій задачі, наколи не втягне в рахубу високого зросту населеня при більшаючій стопі жита широких верств суспільности.

Побіч справдешного признаня індивідуальної сили робочої і приватного почину, мусять наші державні керманчі в наших часах дбати про безнастаннє пособлюванє тих сторін державного і суспільного розвитку, яким пособляти і ними відповідно кермувати має на всіх місцях спромогу лише держава.

Між задачами, які собі новочасна державна політика в останних десятилітях витичила, набрали надзвичайного значіня утворенє, поправа і пособлюванє водних доріг. Теперішні задачі змагають до того, або існуючі ріки приспособити до плавби, підняти ся регуляції і сплавности тих природних плінучих вод, або будувати штучні дороги водні, канали.

Франція, яка з минувших столїтїй мала простору, вчисти найзнаменитшими інжинерами тогочасними збудовану каналову сїть, призначила після страшної воєнної, політичної і фінансової катастрофи з 1871. р. з відвагою і ємкостію законом Фрейсінєта майже мільярд франків на поліпшенє і доповненє каналової сїти. Дій-

Львівська духовна семинарія
в літах 1897—1901.

Коли огляну ся поза себе та обійму оком чотири минулі літа побуту в рускій духовній семинарії, то так і манить мене, начеркнути хочби лише в невеличкій статї історію сучасного, товариского і духовного жита української богословської молодїжи. Огляд сего жита, по можности як найбільше вірний і точний, бо списаний рукою наочного свѣдєка, певно зацікавить ширший загал, бо буде він частиною історії так важної для нашого галицького народа інституції, а заравом образом бутя і змагань питомців у критичній для них хвилї, яку назвемо часом перелому.

Заким однак перейду до самої річи, мушу подати на вступі кілька уваг про саму семинарію та про відносини до неї зі сторони свѣтської інтелїгенції.

Є фактом незапереченим, що всяка руска інтелїгентна людина відносить ся до рускої духовної семинарії з дивним якимсь упередженєм. Яке воно, се упередженє, звідки єго початок, яка єго основа, про се поговорю.

Зустрінеш ся коли з яким свѣтским чоловіком, чи то старшим, чи молодшим, в послїднім разї, возьмїм зі студентом університета, і заведеш з ним розмову про семинарію, то зараз і почувеш від него насмїшки та дотепи на тему

лїнивства, неробства, картярства і тим подібних «прикмет» руских богословів. Подібний суд видасть вже й тепер про семинарію перший ліпший гімназіяст вихований під крилами руских львівских провідирів молодїжи. З таким самим упередженєм приходить до семинарії і велика часть матуристів. Що більше, ти найдеш навіть між самими обжаловуваними, між самими питомцями, таких, що тобі так само піють про семинарію. Звідки сей загальний осуд? Пробуймо пояснити! Забудьмо на малу хвилю про семинарію, а погляньмо кругом нас на ціле наше національнє, політичнє, культурнє і економічнє жите. Шож побачимо? Цїле те наше «жите», (з малими виїмками, як прим. наукової праці в Тов. імени Шевченка), се також нічо иньшого як лїнивство, неробство, брак енергії, підпривчivosti, витрєвалости, організації в усякім напрямі. Значить, коротко, всі ті «прикмети», які люди приновляють виключно до богословів, можна приписати цілій нашій «інтелїгенції». Сей докір віднесемо так до свѣтської, як і духовної інтелїгенції. — Колиж такі всі, звідкиж приходять декому вимагати, що би богослови були иньшими? Таж се вірні сини свого народа! І хто сего вимагає? Може який сам працьовитий і примірний патріот? По більшій части дїє ся цілком противно. Знаєм прецінь всі, що у нас, як що робить ся, то робить ся тільки нечисленними одиницями, а загал байдужий на все. Нічо дивного, що те саме подибуємо в семинарії і ту загал байдужий, але й ту є одиниці, що не дар-

мують і то одиниці відповідно числу і обставинам далеко численнійші і ідейнійші, як може й між свѣтською молодїжою. Почувте навіть від питомця наріканє на неробство в семинарії, будьте певні, що він сам належить як-раз до дармоїдів.

Також не повинен ніхто видавати свого осуду неприхильного, не узгляднивши спеціальних семинарицьких відносин. Критика добра річ, коли не виродить ся в злобу.

Буду старати ся виказати, що львівська семинарія се не дїм дармоїдів і ледарів, се не галицьке Молако, як те писав минулого року «Громадский Голос». Але сим не кажу, що би наше заведєнє було як ідеальнє. Се був би другий екстрем. Хиб і недостач ту немало, поправа потрібна, конечна, і на неї мабуть не треба довго й чекати. Беручи однак річ так, як она тепер представляє ся, узглядняючи всі обставини, мусямо прийти до далеко не такого осуду, про який я згадав передше. Вирочїм хто прочитає отсі стрічки до кінца, сам побачить по чїм боці правда, а де пересада.

Натякнувши про обставини, в яких «жиють» питомці, не можу й про них замовчати; се й конечнє, бо в тих обставинах треба шукати жерела всього зла, яке лиш подибуємо в семинарії. До неприхильних семинарицьких обставин в першїм рядї я зачислю велике число людей в відповідно дуже малім забудованю. Де мешкає під одним «числом» по вісім, девять людей, ту нема що говорити про якусь поважну роботу.

сно ужито більш мільярда на сю ціль. В найновішій часі призначено на ту саму ціль ще більшу суму.

Також Пруси мали з минувшини простору сіть водну. Однак з минувших часів построєні канали не могли відповісти нинішнім вимогам, позаяк могли двигати лише кораблі менших розмірів і меншого об'єму. Кораблі, яких нинішні часи вимагають, що звичайно в Європі містять по 600 тон (об'єм рівний 2—3 поїздам залізничні) а в Америці на каналах мають ще більшу об'ємистість, таких кораблів не можна давнішими каналами пускати. Звідси походять ці високі суми, яких держави вимагають тепер для перебудови давніших каналів.

(Дальше буде).

Д О П И С Ь.

Харків.

(Недостаток критики; мале зацікавлене ся літературою; драми Тогобочного; „общество разпратраненія грамотности в народе“; виступлене Миколи Міхновського).

(Конець).

Що школа така потрібна нам по мимо якого-б то небудь сепаратизму, або чого-небудь такого иньшого подібного, то д. Міхновський, як на доказ, здав ся на слова такої світлої що-до сього питання неодобічної людини, як славетний діяч по народній освіті, небіщик Умівевський. Він і по роду своїому і по освіті і по почуттям був чистої крови великорос, то йому навіть і найзапекліший з ворогів українського слова нічого не може, що-до цікавлючого нас питання, закинути. Умівевський написав, що українська дитина в школі з чужою, незнайомою їй мовою московською літературною є в двічі в лихійших обставинах педагогічних, ніж така-ж дитина московська. Він каже, що недозвіл рідної мови в школі на Україні є велике непорозуміння, помилка... Та й взагалі, кажу я від себе, не треба й доказів тому, що се є культурна несправедливість, яка тільки хіба сліпому розумово невбачна є. Отже такі сліпі найшли ся і на зборах, та й підняли було голос про такої, як на їх темне око, примхи. Вони виразно зажаляли віддати се питанне через «правління» в архів, абож балатирувати його. Послідне було-б бажаним, бо світлість на зборах перемагала темноту і можна було мати надію, що темнота та від того світла згине, колиб тут не примішав ся знаменитий російський формалізм, без якого у нас в Росії і кахинути не можна.

Визначило ся, що се питанне д. Міхновського поперед не просунуло ся через інстанції, а головню через президію «Правління общества грамотности» з ці церберами. Через те, бач, воно не означало ся і у програмі зборів того ве-

чера; виголошено-ж д. Міхновським задля загальних членів несподівано. Тимто будім і збори не мали права не то що принципіально так чи інак се питанне розв'язати, але навіть і дебатувати про його. Голова загальних зборів проф. Богалій рівно і присутній тут заступающий голову «Правління общества», виголосивши принципіально свою згоду з вимовленням бажанем д. Міхновського, заборонили зборам віддати ся сій справі, а пропонували передати єї в «Правління», яке переглянувши її обміркувавши все детально, абож припинить ту справу, абож пропустить єї до пізніших зборів, які не раніше осени будуть. На тому все і покінчило ся. Д. Міхновський потребував, щоб «правління» добавило до себе і комісію ще, в яку-б увійшов і він сам і бажачі з присутних тепер на зборах членів. Комісію прилучити до правління обіцяли, щож до другого, то тому здійснити ся не попустили. Те проханє д. Міхновського миттю було пригноблено чомусь головою зборів, замято, задушено.

У всіх співпочувачих сій великій потребі задля нашого українського нещасного народу нарешті заворушило ся негарне передпочутє, колиб «правління» не пошкудило-б ся в основі задавити і саме се велике питанне, а тоді з його звичайно вийде шишк.

Сам ініціатор його д. Міхновський нарешті махнув рукою, тяжко, важко здихнув, та й промовив: Так! в архів мабуть піде!...

Паню Русову за єї «неоцінені» послуги вибрано почесним членом общества.

Народний язик в церкві.

Як звісно, наше кацапство є байстрючатем давної сьвяюрцини. З недостатку образования та знаня народної мови, давні сьвятоюрці, виховані у німецькій школі а польським окруженю, встидали ся простонародної бесіди, і позуючи на «аристокрацію» уживали «висшого» на пів церковного стилю. Сей ворожий народній мові напярм переродив ся відтак у самосвідоме кацапство.

Платні і неплатні агенти, «абрусенія» старали ся всіма способами дискредитувати зростаючу між там руско-українську літературу і самосвідомість. Самосвідомість української національности — се після них польська інтрига, а література — се радикально-атеїстична пропаганда.

Завсігди були на язиці у сях хитрунів віра, церков і народні сьвятоці, яких немовто народовці не шанують. До народних сьвятоців они зачисляли між иньшим і букви з та ы та оголосили просто воєнний стан против упрощеня перестарілої та невідповідної духови нашого язика правописи.

Ті крики, інсинуації та підозріння вчинили, що не лише в церкві довго проскрибовано наш народний язик, не подаючи мирянам ані зрозу-

мілих молитов на рідній мові, на якій они могли би відчуті та увіяти собі цілу вагу вповіданих слів, ані церковних пісень, ані приступних, пориваючих проповідій, які лише в рідній мові можуть врити ся в серця слухачів незатертим пятном.

Ба навіть у заряді церковної єрархії капітули і ординарияти послугували ся і послугують ся до тепер якимсь макаронічним висловом, плаваючим непевно, як корабель без вітрил, межі московскою, старо-церковною, народно-українською і польською мовою! Фонетика виклята всіма крилошанами; а коли сею правонисню який сьвященник поважить ся написати, може бути приготованим на секатуру, або прямиє напінненє.

Тим способом капітули та ординарияти, може несвідомо і мимоволі піддержують ворожий національний ідеї напярм між підчиненим собі духовенством і гонять воду на московско-шизматичкий млин. Що так є — се не пересада. І хотїй ми застерегли ся, що не посуджуємо капітули о злу волю, то вже найвисший час, щоби ся несвідомість і мимовільність зникла і щоби народній мові отворили на ростїж врата нашої уніятско-католицької церкви.

Відрадний початок до заведеня народної мови в церковне житє зробили наші ченці Василян, між якими від часу реформи проявила ся гідна признаня енергія і справдішний патріотично-релігійний дух Отсе прислали нам з Жовкви «Книжочку ювілейну», під назвою «Сьвятий Рік». Ся книжечка «містять в собі поясненя ювілея і потрібні молитви. Зладив єромонах Арсеній Ч. св. В. В. в Жовкві, а печатні О. Василян 1901. Ціна брош. 15 сот., оправл. 25 сот. На другій стороні читаємо: Ч. 220/Орд. Позволяє ся печатати. Від гр.-кат. Митроп. Ординарият, Львів дня 12. мая 1901. † Андрей Митрополит.

Леди рупались! Не лише ординариятський акт, підписаний самим Митрополитом написаний фонетикою, але і ціла книжечка зложена в чистій, гарній мові, яка справді медотічними словами вливає ся до серця. З сеї книжечки може бачити кождий, хіба що навмисне не хоче видіти, що народна мова і упрощена фонетична правопис не вносять індеферентизму, деморалізації до церкви, але противно они згодні утвердити в нашій народі правдиву набожність і католицького духа.

А що ся справа має велику вагу у нашій церковній, як і народній житю, тож позволимо навести собі бодай початок якої небудь молитви зі згаданой книжечки на доказ, що не лише слова молитви, але і цитати з св. письма стають нам ближшими, сердечнішими, коли їх чуємо та читаємо у своїй рідній, неперекрученій та непозичаній мові:

«Молитва перед св. Тайнами. «Господь мій і Бог мій», сказав св. Тома, коли побачив Тебе, о Ісусе Христе, по Твоім воскресеню. Ти є правдивим Богом; Ти як то Церков молишь ся в символі віри, роджений від Отця перед всіма віками, Бог від Бога, світло від світла, правдивий Бог від правдивого Бога, роджений, не сотворений, єдиносущий Отцю, котрим все стало ся. Ти, о Ісусе Христе, зійшов з неба, прийняв наше тіло, зв'язав людську природу з Божою в одну особу. Трицять три літ Ти живи між нами: «І слово стало ся тілом і вселило ся в нас». І коли злоба людей хотіла Тебе з землі живучих удалити, Ти постановив в своїй мудрости і любові сю сьвяту Тайну, хоча в ній межі людьми остатись аж по конець віків. Вечером перед Твоїми страстями, Ти взяв хліб в Свої сьвяті і пречисті руки і сказав: «Прийміть, їдьте, се є тіло моє». Так само взяв і чашу і сказав: «Пийте з неї всі, се є кров моя, що за вас і за многих проливає ся на відпущенє гріхів. Се творить на мій спомин».

Нехай се буде добрим початком! Щоби в церкві народна мова витворила між вірними тепло правдивого зрозуміння християнської науки, а у заряді церковної єрархії розвіяла, між духовенством останки історичного обскурантизму і москвофільських аспірацій.

Відперте клевети.

Про геростратову діяльність наших кацапиків не лише на політично-національному по-

Тяжко знова питомцям дїбратись так, аби разом найшли ся люди з однаковими вдачами. Коли одному хоче ся читати, другому писати, а рівночасно третому грати на скрипці, четвертому сьпівати, п'ятому гуляти і т. д., то щож з того всього вийде? Є вправді в семінарії музеї, де можна учити ся, але кождий музей мусить помістити в собі пересячно 80 людей і то людей молодих, живих. І ту лежить найбільша причина «неробства» богословів. Хто упрє ся, завізьме ся, то вправді поставить на своїм і найде час і місце до роботи, але не кождий і не на довго. По короткім часі відбиваєсь на здоровлю такого питомця кожда недоспава година, найменший час, перебутий де в холоднім кутику: До сего всього додати треба порохи і взагалі нездоровий воздух, які при замкненім і сидячим житю дуже нехосенно впливають на здоровля. Фактом є, що більша частина питомців надаєсь скорше до шпиталя як до семінарії. Жолудкові недуги, болі голови, недокровності, ріжного рода катарі, що не опускають питомця через цілих чотири роки — се семінарська благодать, се припука до інтензивної праці! Таке саме буває впрочім і по иньших семінариях.

Дальшими неприязними обставинами се брак в семінарії відповідної, богато заосмотреної бібліотеки, коначна сама собою клявзура, а

за чим непорядність і непрактичність питомців. Хто має під рукою так як сьвітська молодіж книжки, яких лише забажає, хто може їх видобути, коли і де хоче, хто стикає ся зі старшими людьми, яких може запитати о раду, вказівку і науку, хто з ними навіть живе в одних товариствах — то такому, думаю, лекше брати ся до якоїсь праці. Всего того не достає в семінарії. Одним словом в семінарії брак проведу в науковім стремленю богословів. Свої — настоятелі — хочби як хотіли, не можуть сему зарадити. Платня їх — о половину низша від платні звичайного судового возного — принукує їх шукати крім «настоятельства» в семінарії, ще й иньших занять, розумієсь, зі шкодою для заведеня.

Ось чому не можливо вимагати від питомців того самого, що від сьвітських їх товаришів, чому на всяке діло богослова треба глядіти крізь иньше шкло, чим на таке саме діло сьвітського студента.

А всеж і мимо сях невідрадних обставин духове житє в семінарії не таке засвітїле і заскоружале, якби дехто думав. Попробуємо се доказати, а наш огляд пічнемо від семінарицької «Читальні».

(Дальше буде).

ли, але навіть там, де вже і з жидом віде ся — на чисто економічній, торговельній ґрунті, — нехай свідчить отже, поміщене в «Ділі» спростованя «Підгірської Спілки» зі Станиславова:

Новинка в ч. 88 і 89 «Галичанина» з 6. мая 1901, о скілько дотикає справ Підгірської Спілки в Станиславові, спонукує Раду управляючу до слідуячого спростованя поодиноких там піднесених заміток і закидів так цілій управі як і поодиноким її функціонарям:

По перше накинув ся дописуватель на п. Гурика з слідуячими докорами:

1) Що Гурик, не будучи вибраний в грудні 1900. р. на посла, кинув ся глядати «істочника дохода» і знайшов в Підгірській Спілці. — На се заявляємо, що п. Гурик є безплатним директором Підгірської Спілки і що від грудня 1900. не було нагоди повірювати єму чинностей платних, бо вже від 1. липня 1900. сповнив всі чинности технічний директор п. Ю. Левицький.

2) Що від людей взяв «ніскільки» уділів і до сего дня їх в касу не зложив. — На се заявляємо, що майже три чвертини всіх уділів Підг. Спілки зібрав п. Гурик своїм заходом, трудом і впливом у селян, так на численних вічах як і на ярмарках і до каси Підг. Спілки віддав; доказом сего є, що ніхто з членів не реклямував доси жадної кривди.

3) Що не «розсчитав ся» з 240 К Підг. Спілки і много грошей Підг. Спілки пропивав. — На се заявляємо, що перед управою Підг. Спілки видахував ся п. Гурик з кожної суми, яка єму була повірена в інтересах Спілки, о чім на загальних зборах Підг. Спілки всі члени наочно з книг будуть могли переконатися. Підг. Спілка є радше довжиником п. Гурика, а не п. Гурик Підг. Спілки.

4) Що за поїздку числив собі «як адвокат»: До Надвірної 6 К — се правда, але було то за один день і дві ночі (аби читателі порозуміли високість тої «адвокатської» дієти, то вичисляємо: залізниця коштує 1 зр. 2 кр. а крім того ще приходилось заплатити 12 кильом. везової дороги, 2 вічліги, харч і 1 страчений день). До Солотвини 10 К — се правда, але просимо почислити віддаленя Солотвини до 5 миль, півтора дня і дві ночі в літній порі, коли п. Гурик заробляє переїчно на місці при мулярці, котру веде заводою, денно 3 зр., до 3 зр. 50 кр.

5) Що бере за купно від кожної штуки безрог по 2 кор. — Се абсолютно неправда.

6) Що-до заміту позбутя п. Андруховича з Підг. Спілки через наставаня на се п. Гурика — то се неправда, а противно, правдою є, що п. Андрухович сам уступив, в той спосіб, що по уділеню єму урльону зі згляду на здоровля на липень і серпень 1900, більше до справ Підгірської Спілки не вернув.

Підписані думають, що читателі з представлення справи наберуть переконаня, що всі ті безпідставні закиди тільки вимірені против особи п. Гурика, високо цієного і вельми поважаного всею інтелігенцією і селянством, задля єго чистоти характеру, горожанської заслуженої діяльности і за єго неутриманий вічим незаплатений труд яко директора Підг. Спілки. Се ще більше дивує, що Редакція «Галичанина», котрій же діяльність п. Гурика мусить бути знайя, безчестить чоловіка, котрий трудячись для спільного діла, не тільки тратить час і здоровля, але ще був наражений в Рогатині на утрату життя, коли через безсовісних конкурентів заплачені поспіаки засіли на него, щоби єго побити, а тільки через помилку, замість п. Гурика, побити вийшого газду, о чім в своїм часі часописи писали.

Що-до самої Підгірської Спілки — то хоть Рада управляюча не обовязана в виду скликаних загальних зборів (на 6. VI 1901) осібні справоздана оголошувати, то для поясненя відповідає на поставлені закиди, як слідує:

1) Що-до експорту живого товару і закупна на поодиноких торгах — то Підг. Спілка при так малих капіталах не може без страт конкурувати з великими капіталами і досвідом Мазурів. Але і в тім напрямі робила Підг. Спілка заходи, щоби з чужими капіталами взяти ся до експорту, і розпочала переговори в Бучачі, де Підг. Спілку до такої чинности завзивали тамошні наші патріоти. Не таїмо однак, що справа розбиває ся майже все на браку солідарно-

сти і розумія зааачі Спілки у загалу і на браку людей, котрі би уміло і досвідно посвятали заводою свій труд і весь час сій справі.

2) Підг. Спілка не платить низше на торгах, як згінники-мазури, а противно, вибираючи до масарні що найліпші штуки, мусить висшу ціну платити.

3) На вазі ніколи нікого при купні не опукує ся, тільки уважавсь, щоби не датись опукати знаннями торговельними фортелями.

4) «В масарні сьміють ся з руского а говорять по польски і чеськи». — Знана з рускости родина п. Левицьких певно не сьміє ся з руского язика, а з партиями в гандлю говорить ся так, як они зачинають.

5) Закид що-до грубого поведєня проти одної жінки і побитя її дасть ся звести до колотнечи в торговій будці а не в масарні Спілки, котра то колотнеча була викликана з намови неприязної Спілці особи, аби дискредитувати службу Спілки.

6) Що-до приймаєня рускої служби і селянських дітей на науку — то на закид мовби так не діяло ся, вичисляємо весь персонал Спілки руский: Сорохтей Марія, Яворека Анна, Миколаєнко Текля, Калвиьска Теофіля, Михайлюк Петро, Ковальчук Іван, Тодорук Василь, Горох Гнат, Дацевич Стах, бухгалтер п. Коцан Никола; крім тих 10 осіб є тільки Оленчук Казимір і Гебгард Марія вийшої народности в службі Спілки, і то перейятих теперішнім зарядом з давніших часів управи.

Вкінци заявляємо, що мимо зайлого ворогованя і напастий в часописях; мимо того, що підпирають інтерес Спілки через закупно єї виробів в більшій часті не наша публіка і не наші інституції, Підгірська Спілка, котра яко молада інституція не один досвід гірко набути мусіла, розвивавсь і з'єднує собі що-раз ширші круги клієнтелі в масарстві, котрим темер ще виключно займаєсь.

За Раду управляючу Підгірської Спілки в Станиславові.

Др. М. Коцюба.

Др. М. Бачинський.

НОВИНИ.

— Календар. Ві в торник: гр.-кат. Нахомія Великою; рим.-кат. Вільгельма. — В середу: гр.-кат. Модеста; рим.-кат. Теодора.

— Важне для вдів і сиріт по сьвященниках. (+) Наслідком проволочки, яка виникла задля повільного полагоджуваня подань вдів і сиріт по руских сьвященниках в намісництві і по старостах, понесли інтересовані значні страти материяльні, бо случало ся дуже часто, що від внесеня поданя, аж до признаня пенсії минало два, три або й чотири роки, к-трі були тим способом страчені для дотичної вдови або сиріт. Нераз однак також самі інтересовані опізнавали ся з внесенем поданя, часом з ріжних від них независимих причин. З тої причини рускі послы представляли свої домаганя міністерству просьвіти, котре висядвало цісарску постанову, що обезпечує вдови і сироти перед материяльними стратами, на які они були наражені задля повільности наших адміністраційних властей. Цісарска постанова рішає, що *наколи вдова або сирота внесе поданя в протягу трех місяця по смерти мужа, зглядно вітця, то пенсія буде признана від дня смерти мужа, зглядно вітця, колиж поданя влине пізніше, то пенсія буде признана від дня внесеня поданя.*

Подаємо се до відомости Вєч. Духовєньства, щоби в нещасних случаях інтересовані приноврили ся до сєї постанови і вносили як найскорше поданя до Престола о пенсії.

— Кацалський «урядовий» куріоз. Зі Станиславова пишуть нам: Станиславська Капітула видала сими днями відозву до цілої єпархії, накликаючи руских родичів до поміщеня своїх дівчат в тамошній Інституті під зарядом СС. Василянко, основанім інженером Осостовичем. А щоби доказати, який то згаданий Інститут добрий, здоровий та безпечний (sic!), уживав Капітула ось якого аргументу: «бо славити Бога доси — за пів року — не було в тім домі — на 30 молоденьких та здорових дівчат, жадного випадку... смерті!» Щоби хто не тадав, що собі може жартуємо з Капітули або Інститута, осьвідчаємо, що таке стоїть дословно в посліднім числі урядового «Вістника» станиславської Консисторії. Такий куріоз могла помістити хіба теперішня станиславська Капітула. Люди з такими поглядами «педагогічно-гігієнічними» хотять управляти «першим» на цілу єпархію Інститутом дівочим, жадають, щоби «кожда мати руска спішила» віддати свою доню під їх опіку! Се як-раз управителі! З між всіх користий пе-

дагогічного Інститута уміли лишень те одно навести, що за пів року на 30 вихованць жадна не вмерла! Може би хто змилосердив ся та забрав тих славетних педагогів на панамериканську виставу до Буффало? Здїлав би тим правдиву услугу станиславській диєцезії, а на самих педагогах зробив би без сумніву світлі інтереси.

Справа ся так ясна (!) що не потребує дальшого толкованя з нашої сторони, каже вкінци з патосом Капітула. І для нас справа ся цілком ясна, ми однак поки-що з другого боку задивляєм ся на сей Інститут. Помимо найциршої волі та муравлиного труду Сестер Василянко, теперішній дїм Інститута цілком не відповідає своєму призначєню. Хата стара, збудована на взорах міщанських домів з тамтого столїтя на Заболотю — помер омер — крайно невігідна і нездорова, дарма що «зреставрована». Учениці мешкають просто на «піддашу» з вузькими, деревляними сходами, звідки на випадок огню і одна з жител би не вийшла? Коли проте славетна станиславська Капітула хоче справді говорити про «первий єпархіяльний Інститут виховуючий», то не повинна собі книти з рускої публіки, але подумати чим скорше о демоляції старого будинку, а виставленю нового, після вимогів гігієни і вихованя, а поки-що не жадати від родичів, щоби з найдорозшим скарбом своїм, якими є діти, до впадоби Капітули робили експерименти, чи дїм старий є здоровий і безпечний, чи ні, — се річ просто несовісна...

— Програма концерту в Коломії для 30. с. м. 1. Вступне слово. 2. Шевченко-Кишакевич: Тарасова ніч, часть III відсьпіває мужеский хор «Бояна» в супроводі оркестри. 3. а) Рубінштайн: Barcarolle g-moll. б) Лішт: Парафраза з опери «Луція з Ламмермору» фортеянове сольо виконає Вп. Всеволод Гузар зі Львова. 4. Шевченко: «Присьвята» з Гайдамаків віддеклямує Вп. Наталія Юрєвичівна. 5. Франко-Лисенко: «Не забудь юних днів» сопранове сольо в супроводі фортеяну відсьпіває Вп. Стефанія Чубатівна. 6. Кумановський: а) Вязанка з народних пісень ч. I. б) Вязанка з народних пісень ч. III. відсьпіває мішаний хор «Бояна». 7. а) Г. Венявский: Romance з II концерту. б) Н. Vieuxtemps: Air varié — сольо скрипкове виконає в супроводі фортеяну Вп. Александр Бережницький артист львівської опери. 8. Шевченко Нижанковський: «Минули літа молодії» сольо тенорове відсьпіває в супроводі фортеяну і скрипки Вп. Стефан Михайлюк. 9. Шевченко — Кишакевич: «Катерина» відсьпіває в супроводі оркестри мішаний хор «Бояна». 10. Франко: «Каменярі» віддеклямує Вп. Левко Посадський. 11. Нижанковський: «Славянські гимни» відсьпіває в супроводі оркестри муж. хор «Бояна». — По концерті комерс.

— Єще станиславська капітула. Станиславське староство повідомило ще 17. грудня 1900. станиславську Консисторію про рескрипт міністра просьвіти з 26. листопада 1900 що-до дозволу збираня складок в Галичині і Буковині, а в Чехах і Стриї з обмеженем на 3 місяці, а оголошенє сего рескрипту в Вістнику єпархіяльним наступило доперва при кінци мая 1901. Чому так пізно?

— Ув'язненє єпископа. Мутешериф Превеси, Пертеф-єффенді, приказав ув'язнити грецкого єпископа, Косму, за державну зраду, якої єпископ мав допустити ся через відправу публічного богослужєня за королівську родину грецку і грецку армію.

— Також заборона. Турецке правительство без поданя мотивів заборонило уживати машин до писаня в цілій Туреччині.

— Дирекція почт і телеграфів у Львові оповіщує:

Заведєня служби сільських листосів при деяких ц. к. урядах почтових. — Від дня 26. мая 1901. запроваджено при ц. к. уряді почтовім в Косові підчас сезону літничого в Смодній денно дворазову службу листососа сільского для тої місцевости.

З днем 26. мая 1901. запроваджено при ц. к. уряді почтовім в Синевідзку вижим підчас сезону літного т. є на час від 16. (в тім році від 26.) мая до кінца вересня 1901., щоденну службу листососа сільского для місцевости Корчин.

З днем 1. червня 1901. запроваджає ся при ц. к. уряді почтовім в Чорнім Дунайци службу листососа сільского, котрий 6 разів в тижня (з виключенем неділь) обходить буде місцевости: Підчервоє, Конївка, Хохолів і Вигів.

— Байка для патріотів.

Було раз дві корови.

Одна була періста,

Хотяй дійки здорові,

Та була, воровиста.

Бувало при подою

Не взяли ще за дійку —

Вже трутила до гною

Столець, дійницю й дівку.

Пастух перісту мусів
 За хвіст притьмом тримати,
 А фірман разом в усі
 Та в шию скоботати.
 І клали за драбину
 Свіженьку конюшину,
 Мащеного напою
 Давали до подою,
 І обганяли мухи,
 Щоби ві не їли,
 Заким за стілько муки
 Щонебудь удоїли.
 А побіч на припої
 Стояла там сивулька,
 Була собі тихоня,
 Молочна — ну: красулька!
 Ані за хвіст тримати
 Ні в шию скоботати
 Не треба, ні напою
 Ні паші до подою.
 Сама она небога
 Вже дівці розступила

І молока, як змога,
 Щиренько пропустила.
 Та бачить, як вживалось
 Сусідоньці перістий —
 І Сивці забажалося
 Так смачно попоїсти.
 Коли зблизилась дівка,
 Сідати до подою,
 Рогом нагналась Сивка
 І копнула ногою.
 — Чекай — сказала дівці —
 Як ляжеш у гноївці,
 Згадаєш і на мою
 Омасту до подою.
 Ой стерво ти погане —
 Ме дівчина кричати —
 Она мені ще стане
 Тут збитки виробляти?
 Я маю й так вже досить
 Хреста - біди з тамтою,
 А вна також не просить,
 А копає ногою!

А мужлів, не омасти,
 А буків лиш котюзі,
 Тобі не досить пасти
 Враз з чередою в лузі?
 І дівчина, габульку
 Сукату, гайд, вхопила,
 Та лагідну сивульку
 Тяженько попобила.

Телеграми.

Монахів, 27. мая. Князь-регент баварський Люїтпольд надіслав австр. президента міністрів д-ра Кербера великим крестом ордера заслуги баварської корони.

Берлін, 27. мая. Бюро Вольфа доносить, що корабельна дивізія, яка знаходиться в східній Азії, одержала телеграфічний приказ повернути до Німеччини.

Міддельбург, 27. мая. Коло стації Гродван Бури напали на товарний поїзд і вивернули його зі щин. Машиніст згинув, паляч потернів тяжкі рани. Незабаром наспіло англійське військо і прогнало Бурів, які почали вже рабувати поїзд.

Петербург, 26. мая. Видавництво дневника «Новос Время» завішено на один тиждень за статтю, в якій обговорювано робітничі розрухи.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна

Програма від 16. мая до 1. червня 1901.

При співучасті військової музики 24. п. п.

1) Konorah, загадка XX століття. 2) Krueger і Kirsten, комічна музикальна маскарада. 3) Troba, феноменальний жонглер. 4) Сестри Schaefer, знамениті дуєтистки. 5) Maritana і Victoria, воздушні артистки. 6) Trio Decaruso, славні італійські артисти інструментально-вокальні. 7) Sobosy, трансформаційний мімік. 8) Les Ploety-Lavellas, «Melange-Act». 9) Irma Bellany, лірична співачка.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечас будинки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» припоручил Преоєсв'ящ. Ординаріату Всеч. Духовенству і вірним всім трем Епархіям.

Фонд гаранційні «Дністра» з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор.	11	сот.	} разом 590.406 кор. 66. сот.
Резерва премій	171.942	»	—	»	
Резерва спеціальна	6.000	»	—	»	
Фонд емеритальний	30.924	»	54	»	

Тарифи «Дністра» умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премії.

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпечно в присутності Делегата і 2 членів.

Поліси «Дністра» приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терехові, Заліццях, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через «Дністер» в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через «Дністер» іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківське Товариство рускі.

«Дністер» пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агентів «Дністра». Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії.

Зголошення о агенції треба приносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра»

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На життє обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
чосп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до	Станиславова, П.двисокого, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галац), Гусятина	6:30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6:46	з	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк	6:43	»	» дв. Підзамче	
	7:45	з	Янова	6:35	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	7:40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берліна
	8:00	»	на дв. головний	9:00	до	Скольного, до Лавочного (1. лив. до 15. вер.	
	8:10	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока	9:15	до	Янова	
	8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:25	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
1:35	8:50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берліна	9:42	»	» дв. гол.	
	11:45	з	Ряшова, Любачова, Самбора	10:20	до	Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова	
	11:55	зі	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:25	до	Чернівців, Іцкан	
	12:55	з	Янова	1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
	1:10	зі	Скольного, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	2:15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	
	3:14	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	4:40	зі	Самбора, Борислава, Стрия	3:15	до	Янова шоденно від 16. мая до 30. вер.	
2:20	5:11	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.	
2:35	5:25	»	» на дв. голов.	3:30	до	Яшева, Хирова, Любачова	
	5:50	з	Кракова	Ніч			
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан	12:45	6:10	до	Станиславова
	6:00	з	Сокаля, Белзця і Любачова	6:20	до	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
				6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.	
							а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 шоденно
				6:35	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
				7:10	до	Тернополя, Бродів дворець головний	
				7:32	»	дворець Підзамче	
				7:25	до	Сокаля і Рави рускої	
				7:52	до	Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
				9:30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня	
				10:30	до	Чернівців і Іцкан	
8:40	9:40	з	Чернівців, Букарешту,	11:00	до	Кракова, Відня, Варшави	
2:31	10:20	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний	
12:15	10:20	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	11:32	»	» дв. Підзамче	
	10:02	»	» на дв. голов.	4:15	до	Кракова, Відня, Берліна, Самбора	
	3:12	з	Підволочиск Копичинь на дв. Підзамче	4:45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.	
	3:35	»	» на дворець головний				

ЗАМІТКА: Гога нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті видають білети їзди: звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсман ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і вські інші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. залізниць державних (ул. Красівських ч. 5. в подвір'ю, сходи II, двері ч. 52) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перекладу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перекладати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши заряженя.

Приїши дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.